

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

31 Tangitur hic quòd contineant offerre vole[n]tes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

nichai, anathema sit. Similiter quia 2, quod ab Apocryphis traditum est, canon tenet antiquus; placuit, ut per omnes Dominicas, & per omnes dies Pasche usque ad Pentecosten a, non proflerant 3 se in oratione causa b humilitatis: sed recto vultu ad Dominum fungantur orationis officio, quia in his diebus gaudium resurrectionis Domini celebramus. Sic quis etiam 4 non pro abstinentia: sed pro execratione escarum a carne abstineat, placuit sancto concilio ut præguster, & sic, si vult abstinerere, abstineat. Si autem spernit, ita ut olera cocta cum carnibus non deguster, iste non obediens, nec suspicionem hæresis a se removens, deponatur de ordine clericatus.

1 ¶ Presbyter] Sequatur, vel diaconus. Quis sublata sunt, quoniam absint a plerisque manuscriptis, & originali: Ceterum Burehardus, & Ivo similem canonem citant ex concilio Turonensi, atque ita habent. Si quis propter publicam poenitentiam a sacerdote acceptam, aut pro aliqua necessitate. In aliquo Gratiani manuscriptis est: si quis præter publicam poenitentiam, a sacerdote acceptam absque aliqua necessitate, &c. qua optima videtur lectio. Nam in c. 18. concilii Gangrensis, unde hoc videtur Martinus sumpsisse, nulla presbyteri fit mentio, sed univèrse pronuntiatur, ut sup. ead. c. si qua tanquam. Si quis ob pietatis, quemadmodum putatur, exercitationem, die Dominico jejuret, anathema sit. & verba: absque aliqua necessitate, videtur hinc importata ex cap. 19. ejusdem concilii. Neque verò presbyteri hujusmodi poenitentia more laicorum imponebantur, e. illud, cum sequen. dist. 50. & c. fin. vers. nec enim. 52. dist. Sed quando in gravissima crimina publice incurbant, depositi peregrinari jubebantur. c. si quis sacerdos. 30. q. 1. c. sacerdos. de pan. dist. 6.

2 ¶ Similiter quia] Hoc sumptum est ex canone ultimo concilii Nicani.

3 ¶ Non proflerant] In codice Lucensi regio legitur: non prostrati, sed erecto vultu ad Dominum fungantur orationis officio.

4 ¶ Si quis etiam] Hoc sumptum est ex concilio Anagnino, c. 13. al. 14. & in eo mentio fit presbyteri, ac diaconi.

DISTINCTIO XXXI.

Tempus quoque quia nondum 1 erat institutum, ut sacerdotes continentiam servarent.

1 ¶ Nondum] Quod ait hic Gratianus, fuisse tempus, quo nondum erat institutum, ut sacerdotes continentiam servarent, in subdiaconi (Nando & hi sacerdotum nomine interdum comprehenduntur, valetq; idem sacerdotis nomen, atque in sacris constitutus, ut §. ad initium distinct. 33. notaturq; in gl. 1. quest. 1. Qui per pecuniam locum habere potest. Fuit enim tempus, cum subdiaconi in aliquibus provinciis, ut in Sicilia, continentie legibus non adstringebantur: quod Gregorius citatur, manifeste probat. Diaconus autem & presbyter in Latina ecclesia nunquam licuisse uxoribus, quas ante sacros ordines duxerant, uti, ex canonibus, qui post primum in hac eadem distinct. citantur, & alii multis, præsertim epistol. 2. Syrici ad Himerium Tarraconensem, clari demonstratur.

C. I. ¶ Qui castitatem non promisit, ab uxore sua separari non cogatur.

Unde Gregorius scribit Petro subdiacono Siciliæ, lib. 7. epistol. 42.

Ante id triennium subdiaconi omnium ecclesiarum Siciliæ prohibiti fuerant, ut more Romanæ ecclesiæ nullatenus suis uxoribus miscerentur. Quod mihi durum, atq; incompetens videtur, ut qui usum ejusdem continentie non inveniit, neque castitatem antè promisit, compellatur a sua uxore separari, atque per hoc

a al. quinquagesimam. b absq; vox ista ab origin. c ibid. cap. 18. d Pam. 13. c. 89. Polyc. l. 4. tit. 21.

(quod absq;) deterius cadat. Unde a videtur mihi, ut a præsentis die episcopi omnibus dicatur, ut nullum subdiaconum facere præsumant, nisi qui se victurum castè promiserit, quatenus præterita mala 1 qua per propositum mentis appetita non sunt, violenter non exigantur, & futura cause caveantur. ¶ Qui verò post eandem prohibitionem, que ante triennium facta est, continenter cum suis uxoribus vixerunt, laudandi, atque remunerandi sunt, & ut in bono suo b permaneant exhortandi. ¶ Eos autem, qui post prohibitionem factam se a suis uxoribus continere noluerint, ad sacrum ordinem nolimus promoveri: quia nullus debet ad ministerium altaris accedere, nisi cujus castitas ante susceptum ministerium fuerit approbata.

1 ¶ Mala] Vox ista absq; a Polycarpo, & aliquot vetustis Gratiani codicibus.

2 pars. Causa vero hujus institutionis munditia sacerdotum fuit, ut libere cunctis diebus orationi posset vacare. Sic enim (ut c. Paulus ait) ab uxoribus est cessandum, ut expediret orationi vacemus ministris utique altaris, quibus quotidiana necessitas etiam di incumbit, sua quam conjugali officio vacare permittitur.

C. II. ¶ Sacerdotibus semper castitas observanda præcipitur.

Unde Bedà in comment. super Lucam, ad cap. 1. ait.

Sacerdotibus d, ut semper altari queant assistere, semper ab uxoribus continendum, semper castitas observanda præcipitur.

C. III. ¶ Qui divinis sacramentis inserviunt, continentem esse oportet.

Item in concilio Carthaginensi II. cap. 2.

Episcopus e, presbyteros, & diaconos ita placuit (ut deceat sacros antistites, ac Dei sacerdotes) nec non levitas, vel qui sacramentis divinis inserviunt, continentes esse in omnibus.

C. IIII. ¶ Sacerdotes, & Levitæ cum uxoribus suis miseri non debent.

Item Innocentius I. Vitricio Rothom. episcopo, epistol. 2. cap. 9.

Tenere s debet omnino ecclesia, ut sacerdotes, & Levitæ cum uxoribus suis non misceantur, quia ministerii quotidiani necessitatibus occupantur. Scriptum est enim, [Sancti estote, quoniam ego sanctus sum, Dominus Deus vester.] Nam si præcis temporibus anno vitæ suæ de templo Dei sacerdotes non discedebant] sicut et Zacharia legimus h] nec domum suam omnino tangebant quibus utique propter sobolis successorem, uxoris usus fuerat relaxatus, quia 7 ex alia tribu, & præterquam ex semine Aaron, ad sacerdotium nullus accedere præcipiebatur k, quanto magis hi sacerdotes, vel Levitæ pudicitiam ex die ordinationis suæ servare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium sine suspensione est, nec præterit dies, qua vel a sacrificiis divinis, vel a baptismatis officio vacent.

C. V. P A L E A.

Nam r sicut l Paulus ad Corinthios m scribit, dicens, [Abstinetes vos ad tempus, ut vacetis orationi:] & hoc utiq; laicis præcipit, multo magis sacerdotibus orandi, & sacrificandi iuge sacrificium n est, semper debebant ab hujusmodi consortio abstinere.

1 ¶ Nam sicut] Hac pælea in duobus Vaticanis (in quibus solu reperitur) est conjuncta cum superiori capite, quoniam

a Sup. distinct. 28. c. Nihilom. b sic] orig. c 1. Corinth. d Pannorm. lib. 3. cap. 92. e §. dist. 84. c. cum in præterito. Pannorm. lib. 3. cap. 95. f Raba pe. cap. 29. Burch. lib. 2. cap. 110. g Levit. 11. h Luc. 1. i Numer. 18. k al. præceptum fuerit. l Ibidem continenter. Ansel. lib. 7. cap. 92. m 1. Cor. 7. n al. officium.

modo cum uxoribus suis eorum connubia dissolventes; aut privantes eos familiaritate adinvicem in tempore opportuno. Quicumque ergo diligens et inventus fuerit in subdiaconali ordinatione, aut diaconali, aut sacerdotali, hic nullo modo perhibeatur ad talem ascendere gradum pro uxoris suae legitime cohabitatione. Nec etiam tempore ordinationis suae profiteri cogatur; quod abstinere debeat à legali propria uxoris familiaritate. Item 7. ¶ Oportet eos, qui altari ministrant, in tempore oblationis à sanctorum continentibus esse in omnibus; ut à Deo possint consequi, quae simpliciter postulant. ¶ Si quis igitur praesumpserit contra Apostolicos canones aliquos presbyterorum, & diaconorum privare contactu, & communionem legalis uxoris, deponatur. Similiter & presbyter aut diaconus, qui religionis causa uxorem suam expellit, excommunicetur: si vero in hoc permanserit, deponatur.

¶ Quoniam] Graeci sic habetur: *ἵεροδὸν ἐν τῇ παλαιᾷ αἰσὶν ὡς ἐν τῇ νεωτέρῃ. ὡς παρὰ δὲ τῶν διγγραμμένων, id est, Quoniam in Romana ecclesia loco canonis traditum esse cognovimus, &c.* Hanc vero ecclesia Romana traditionem non solum B. Hieronymus contra Iovinianum, Humberus supra citatus, & alii Latini scriptores defendunt, sed etiam Balsamon in explanatione hujus canonis satis aperte probat. Verum de similibus hujusmodi canonibus, qui sextae synodo adscribuntur, quod sit sentiendum, ad c. Habes libron. dist. 19. satis explicatum fuit.

Hoc autem ex loco intelligendum est. Orientalis enim ecclesia (cui sextae synodus regulam servandi praescripsit) votum castitatis in ministris altaris non suscepit.

C. XIII. ¶ Occidentalis, non orientalis ecclesia castitatis obtulit votum.

Unde Stephanus Papa ait in prima alicene synodi, ab ipso in Basilica Lateranensi congregata.

¶ Liter e se orientalem traditionem habet ecclesiarum, aliter hujus sanctae Romanae ecclesiae. Nam earum sacerdotes, diaconi, atque subdiaconi matrimonio copulantur: istius autem ecclesiae, vel occidentalium nullus sacerdotum à subdiacono usque ad episcopum licentiam habet conjugium fortendi.

¶ Matrimonio] Id est, possunt simul esse in sacri ordinis, & matrimonio juncti. Nam neque illi, postquam ad sacros ordines ascendissent, licebat contrahere matrimonium.

¶ Similiter & capitulum Nicolai ex loco consideratur, quia gens Bulgarorum à noviter ad fidem conversa, propositum sacrae religionis ex integro assensionem nondum dixerat. ¶ Quod autem in c. 6. synodi, presbyter non legitimus, e. nuptii detentus, punitur, non legales nuptiae secunde intelligenda sunt, à quibus auctoritate canonica sacerdos quilibet debet esse immunus. Illud autem Gangresis concilii: [Si quis discernit presbyterum conjugatum, &c.] similiter intelligendum est: vel localiter traditum, vel conjugatum ab ea appellatum, quam ante tempus ordinati sui duxerat. Illud quoque Martini g. Papa: [si subdiaconus secundam duxerit uxorem] non dissimiliter intelligendum est. Primam enim uxorem ante subdiaconatum habere permittitur: qua defuncta, vel castitatem professâ, promovetur iste ad subdiaconatum. Praeceptor autem, si secundas desideravit nuptias, sententia Martini Pp. subiacet.

DISTINCTIO XXXII.

¶ Servanda est ergo continentia ab omnibus in sacris ordinibus constitutis.

C. I. ¶ Neg. etiam subdiaconis connubium conceditur.

a Lige dignus] sed ob glossam non est mutatum. b al. translationis. c Pann. l. 3. c. 54. d sup. 25. dist. c. ult. e sup. 25. dist. c. presbyterum. f sup. 25. dist. c. si quis. g 7. 24. dist. c. si subdiaconus, ex Martino Bicaurensi.

Unde Leo Papa ad Anastasium episc. 12. cap. 3. & 4. ait.

¶ Omnium a sacerdotum tam excellens est electio, ut hac, quae in aliis membris ecclesiae vacant, b à culpa in illis tamen habeantur illicita. Nam cum extra clericorum ordinem constitutis, nuptiarum societati, & procreationi filiorum b. d. ere sit liberum, ad exhibendam tamen perfectae continentiae puritatem, nec subdiaconis quidem connubium carnale conceditur, ut & qui habent, sint tanquam non habentes, & qui non habent, permaneant singulares. Quod si in hoc ordine, qui quartus est à capite, dignum est custodiri, quanto magis in primo, vel in secundo, tertio servandum est, ne aut Levitico ministerio, aut presbyterali honore, aut episcopali excellentia quisquam idoneus astringatur, qui se à voluptate uxoria, nec dum transisse deregitur.

¶ Vxoriam] Sec emendatum est ex epistola Leonis, & ceteris collectoribus, praeterquam Leone in part. 6. cap. 95. nam ibi est, in antea apud Gratianum, luxuria. Ex isto autem epistola loco ostenditur eo quoque tempore in multis ecclesiis eam fuisse consuetudinem, ut subdiaconi à propriis uxoribus abstinere. Quod tamen ante B. Gregorium non erat generaliter omnibus ecclesiis praecipuum, quippe cum in Sicilia aliter observaretur, c. nullum sup. dist. 28. Et ante triennium dist. 31.

C. II. P. A. L. E. A.

Item Gregorius Leonis Episcopo Catin. lib. 3. epist. 34.

¶ Multorum c. relatione comperimus, hanc apud vobis olim consuetudinem tenuisse, ut subdiaconi suis licite miscerentur uxoribus. Quod ne denuo quisquam praesumeret, à servo Dei sedis diacono ex auctoritate nostri decessoris est isto modo prohibendum, ut eodem tempore, si qui jam uxoribus fuerant copulati, unum à duobus eligerent, id est, aut à suis uxoribus abstinere, aut certe ministrare nulla ratione praesumerent. Et quantum dicitur, Speciosus tunc subdiaconus pro hac re ad administrationis se suspendit officio, & usque in obitum sui tempus, notarii quidem gestu officium; & à ministerio quod subdiaconum oportuerat exhibere, cessavit, & post aliqua. ¶ De cetero vero fraternitas tua sit omnino sollicita, ut quos ad hoc jam officium contigerit promoveri, hoc quam maxime diligenter inspicat, ne si uxore habent, miscendi se cum eis licentia potiantur, sed ad similitudinem Apostolicae sedis, eos cuncta observare sub nihilominus districtione constituat.

C. III. ¶ Extra sacros ordines constituti ducant uxores, & ab ecclesia stipendia accipiant.

Item Gregorius Augustino Anglorum episcopo cap. 2. ad secundam interrogationem.

¶ Si d. qui verò sunt clerici extra sacros ordines constituti, qui se continere non possunt sortiri uxores debent, & stipendia sua exterius accipere, quia & de eisdem patribus, de quibus praefatus sumus, novimus scriptum est, quod dividebatur singulis, prout cuique opus erat. De eorum ergo stipendio cogitandum atque providendum est, & sub ecclesiastica regula sunt tenendi, ut bonis moribus vivant, & canendis psalmis invigilent, & ab omnibus illicitis cor, & lingua, & corpus Deo auctore conservent.

C. IIII. ¶ Subdiaconus uxorem ducere non licet.

a Burch. lib. 1. cap. 5. & lib. 2. cap. 148. Ansel. lib. 7. cap. 17. lib. 6. cap. 15. infra. Ivo part. 5. c. 39. & p. 6. c. 98. & 221. Pann. lib. 3. cap. 100. b al. non vacantur ad culpam. c 7. 7. q. 2. Ansel. lib. 7. cap. 178. Pelyc. lib. 4. tit. 31. d 7. 72. q. 1. qua rna. 6. si quis. Ivo part. 6. cap. 16. Pannorm. lib. 3. cap. 105. e Ad. 2.

